

Preadvies

van de

Adviescommissie Strafrecht

inzake

het ontwerpbesluit houdende wijziging van het Besluit DNA-onderzoek in strafzaken en het Besluit identiteitsvaststelling verdachten en veroordeelden

De onderhavige ontwerpbesluiten houden verband met de (beoogde) invoering van de Wet herziening ten nadele en de Wet tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht in verband met de aanpassing van de regeling van de vervolgingsverjaring. Als gevolg van de eerste wet zal het in de toekomst mogelijk zijn om na een vrijspraak of ontslag van alle rechtsvervolging in bepaalde gevallen bij de Hoge Raad een herzieningsverzoek (ten nadele van de gewezen verdachte) te doen; als gevolg van de tweede wet zullen misdrijven waarop een gevangenisstraf van 12 jaar of meer is gesteld, alsmede de misdrijven genoemd in artikel 240b lid 2, 243, 245 en 246 (voor zover gepleegd ten aanzien van een persoon die de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt) niet langer verjaren.

In verband met de beoogde invoering van deze beide wetten is het noodzakelijk dat de regeling omtrent het bewaren van DNA-profielen en vingerafdrukken wordt aangepast, zodat in het geval dat daadwerkelijk een verzoek tot herziening ten nadele wordt gehonoreerd (of een misdrijf na lange tijd alsnog vervolgd wordt), de relevante DNA-profielen en vingerafdrukken nog voorhanden zijn. De wetgever achtte het in dat verband – volgens de MvT bij de Wet herziening ten nadele (32.044, nr. 3, p. 25/26) – van belang dat daarbij drie wezenlijke beperkingen werden aangebracht, te weten:

- A. dat deze gegevens alleen bewaard worden in geval de vrijspraak (of volgens de wetstekst van de herziening ten nadele ook bij een ontslag van alle rechtsvervolging) betrekking heeft op een misdrijf dat de dood van een ander ten gevolge heeft gehad, omdat alleen dergelijke uitspraken volgens de wet op grond van een novum kunnen worden herzien;
- B. dat de in deze gevallen bewaarde gegevens uitsluitend mogen worden gebruikt in het uitzonderlijke geval van een herzieningsprocedure ten nadele van de gewezen verdachte en derhalve niet voor ander doel, en meer in het bijzonder niet voor het voorkomen, opsporen, vervolgen en berechten van andere strafbare feiten dan het feit waarvoor de gewezen verdachte is vrijgesproken (of ontslagen van alle rechtsvervolging); terwijl
- C. dezelfde bewaartermijn zouden moeten gaan gelden als de bewaartermijnen die van toepassing zijn op de DNA-gegevens van verdachten en veroordeelden.

In de onderhavige conceptbesluiten wordt grotendeels voorzien in deze wezenlijke beperkingen, met dien verstande dat:

- 1. in beide besluiten wordt voorzien in een definitie van de term 'gewezen verdachte' die niet helemaal aansluit bij de gevallen waarin herziening ten nadele mogelijk is.

Genoemde term wordt in beide concept besluiten gedefinieerd als: *“een persoon die bij onherroepelijke einduitspraak is vrijgesproken voor een opzettelijk begaan misdrijf dat de dood van een ander ten gevolge heeft, dan wel daarvoor is ontslagen van alle rechtsvervolging zonder dat daarbij een maatregel als bedoeld in artikel 37, 37a juncto 37b of 38, 38m of 77s van het Wetboek van strafrecht is opgelegd”* (art. 1 onder g Besluit DNA-onderzoek in strafzaken en art. 1 onder C van het Besluit identiteitsvaststelling). In combinatie met het gegeven dat herziening ten nadele alleen mogelijk is bij feiten die niet verjaren, lijkt de definitie daarmee in beginsel voldoende afgedicht. Daarbij wordt evenwel uit het oog verloren dat volgens het voorgestelde artikel 482a lid 5 Sv (Wet herziening ten nadele) onder de term ‘misdrijf’ in art. 482a Sv niet begrepen is de medeplichtigheid aan, poging tot en voorbereiding van dat misdrijf. Deze uitsluiting is niet in de voorgestelde definitie(s) inbegrepen. Het gevolg van deze omissie is dat beide conceptbesluiten de mogelijkheid openlaten dat de DNA-gegevens en vingerafdrukken van gewezen verdachten die zijn vrijgesproken van (bijvoorbeeld) medeplichtigheid aan een misdrijf dat de dood van een ander ten gevolge heeft geacht, ook worden bewaard, hoewel ten aanzien van deze personen nimmer een herziening ten nadele kan volgen en bewaren van de betreffende gegevens van de hier bedoelde “deelnemers” geen wettelijke basis heeft. Deze omissie dient om die reden worden hersteld;

2. volgens de MvT bij de conceptbesluiten is het vooral ook de bedoeling dat DNA-profielen en vingerafdrukken van gewezen verdachten zoveel mogelijk worden afgeschermd, met het oog op de tweede hiervoor genoemde beperking, namelijk dat de bewaarde gegevens uitsluitend mogen worden gebruikt in het uitzonderlijke geval van een herzieningsprocedure ten nadele van de gewezen verdachte en derhalve niet voor ander doel, en meer in het bijzonder niet voor het voorkomen, opsporen, vervolgen en berechten van andere strafbare feiten dan het feit waarvoor de gewezen verdachte is vrijgesproken (of ontslagen van alle rechtsvervolging) (p. 20): *“De vingerafdrukken en de DNA-gegevens van de gewezen verdachten worden vanaf de vrijspraak ‘afgeschermd’ bewaard, zodat zij niet langer met nadere gegevens in de databanken kunnen worden vergeleken”*. Los van het feit dat de voorgestelde besluiten daarover als zodanig alleen impliciet iets lijken te regelen, valt op dat die scheidslijn in het concept Besluit identiteitsvaststelling volledig wordt losgelaten: in het thans voorgestelde art. 9 lid 2 wordt immers bepaald dat de vingerafdrukken die in de databank zijn vastgelegd, *waaronder* de vingerafdrukken van de gewezen verdachten, “onderling vergeleken” kunnen worden. Dat doet geen recht aan de hiervoor door de wetgever genoemde drie ‘wezenlijke beperkingen’: volgens die redenering zouden vingerafdrukken van gewezen verdachten evenzeer afgeschermd moeten worden bewaard.

Amsterdam, 1 mei 2012

Adviescommissie Strafrecht
Mr. R. van der Hoeven, voorzitter,
namens deze, mr. R. Croes-Hoogendoorn, secretaris